

Žemaitukai - žirgai, turintys galią vienyti

Mieli Lietuvos žemdirbiai, esu Valė Macijauskienė. Lietuvos veterinarijos akademijoje esu baigusi zooinžineriją. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Gyvulininkystės institute ir Šiaulių universitete dirbu mokslinį darbą, dėstau, turiu biomedicinos mokslų daktarės laipsnį. Mano profesinė ir visuomeninė veikla siejasi su žirgais. Vadovauju Žemaitukų arklių augintojų asociacijai ir šios veislės išsaugojimo darbui. Žemaitukai – labai sena arklių veislė, ji formavosi kartu su lietuvių tauta ir, nepaisant daugelio karų, maro, okupacijų bei kitų sunkumų, buvo perduodama iš kartos į kartą iki šių dienų. Keletą kartų veislė vos neišnyko, bet visuomet laiku atsirasdavo žmonių, supratusių žemaitukų išsaugojimo reikšmę. Prof. J. S. Šveiščio iniciatyva įkurta 1997 m., šiuo metu Žemaitukų arklių augintojų asociacija vienija beveik 100 narių. Skirtingų profesijų ir amžiaus, skirtingų religinių, politinių įsitikinimų žmonės žemaitukai suvienija bendram tikslui. Gyvi žemaitukai – gyva Lietuva. Darbą su žemaitukais laikau likimo dovana. Meilė šiems žirgeliams, siekis žemaitukų veislę prikelti iš užmaršties, išsaugoti ir perduoti ateinančiai kartai, vedė mane į gilesnę, tikresnę mūsų tautos praeities, priimtą ir vertybių suvokimą. Žemaitu-

Lietuvos žemaitukų asociacijos pirmininkė dr. Valė Macijauskienė.

kai – gyvi istorijos liudytojai, nuvedantys į giliausius mūsų savasties kodus. Lietuviai žemaitukams, o Europa Lietuvai turi būti dėkingi už tai, kad šių žirgų pagalba atrėmė didžiules mingo-

lų – totorių ordas ir netapo Azijos tautų dalimi. Žemaitukai – viena seniausių pasaulio arklių veislių, turinti unikalią genetinę struktūrą ir išpūdingą istoriją. Žemaitukų arklių veislė žinoma nuo VI-VII amžiaus, o XIII-XIV amžių lietuvių kovos su kryžiuočiais išgarsino juos visame pasaulyje. Viduramžiais Lietuva buvo galingiausia Europos valstybė, o žemaitukai – geriausi kovos žirgai. Garsas apie nepaprastus lietuvių žirgų savybes buvo nuėjęs toli už Lietuvos ribų. Visais amžiais žemaitukai žavėjo savo ištverme, nereiklumu, atsparumu, tvirta konstitucija, dailiu eksterjeru, universaliu darbingumu, ypatingu charakteriu. Nėra jautresnio ir mus geriau pažįstančio žirgo už žemaituką. Žemaitukai geriausiai mus pažįsta, nes mes su jais per kartų kartas bičiulystėje nugyvenome ne vieną tūkstantį metų. Žemaitukai arkliai, būdami mūsų tautos istorijos ir kultūros reliktu, tebėra neįkainojamas Lietuvos turtas dvasine ir materialine prasmėmis bei unikali pasaulio bioįvairovės dalis. Žemaitukų veislė davė pradžią trakenų veislei, Lietuvos sunkiųjų arklių veislei ir stambiajam žemaituko tipui. Europos šalių FAO organizacijos konferencijoje žemaitukų veislė pripažinta saugotina tarptautiniu mastu ir įtraukta į Pasaulio žemės ūkio gy-

vūnų katalogą. Kaip unikalus istorinis, etnokultūrinis paveldas žemaitukai turėtų būti įtraukti į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą. Žemaitukai galėtų išryškinti ir kitus mūsų tautos nematerialaus paveldo aspektus – papročius, tradicijas, ritualus, senuosius amatus ir kt. Šiuos žirgus turėtume matyti tautinių renginių, švenčių metu. Džiugintų glaudesnis valstybinių ir visuomeninių institucijų bendradarbiavimas ir apgalvota strategija žemės ūkio politikoje, ieškant naujų Lietuvos paveldo ir verslo populiarinimo formų. Tai galėtų būti tarptautinės parodos, žemaitukų pristatymas žaidynėse, pramoginėse šou programose, sporto varžybose. Tarpukario Lietuva plačiai naudojo žemaitukus valstybės reprezentacijai.

Malonu, kad iš užmaršties prikelta veislė vėl tapo populiari. Didelė laimė matyti spindinčias vaikų akis ir išpuoselėtus žemaitukus, tapusius tikrais šeimų draugais.

Seimo rinkimuose esu Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos kandidatė, komandoje su žmonėmis, kuriems žemaitukai nėra tik pavadinimas, tai mano bendraminčiai, bičiuliai, kurių buvimas Seime reikalingas ne tik Lietuvos žemdirbiams, bet ir žemaitukų veislės ateičiai užtikrinti.

Rusiškas protas

Vytautas V. LANDSBERGIS

Kai viena tauta pavergia kitą, ji nori, kad pavergtieji mąstyto taip, kaip ir vergvaldys. Tuomet dedama itin daug pastangų, kad pagrindinis laisvės komponentas – savarankiškas protas – būtų pakeistas pavergtu protu.

Jei tarpukario Lietuvoje jau buvo beišsiginėjęs lietuviškas protas, paremtas romantišku patriotizmu (karalių ir milžinų Lietuva), savaimine žemdirbio morale (didelės šeimos, įgimta inteligencija, nerakinamos namų durys, bendruomeninė dvasia ir t.t.), tai okupuotoje Lietuvoje visa tai gan sėkmingai buvo pakeista į rusišką (arba sovietinį) protą. Jo požymiai – pavydas, egoizmas, girtuoklystė, šeimos instituto suniekimas, išdavystės dėl karjeros, nepasitikėjimas vienu kitais, samdomi ir iš užsienio valdomi politikai, pasiaukojusių žmonių įvardinimas banditais ir t.t.

Pagrindinė svetimo proto idėja yra ta, kad tu nebesi centrinis žaidėjas, kuriantis save ir savo aplinką. Tu – nevykėlis, iš pakraščio, provincialas. Tad viską už ta-

ve dabar padarys kiti, geriau išmanantys, atvykę iš geresnio, reikšmingesnio ar tiesiog didesnio centro. Kitąsyk nebesvarbu – ar tas centras Rusija, ar Amerika, ar dar koks velnias.

(Beje, rusiškas protas – tik sąlyginis įvardinimas, nes ir Rusijoje yra puikių žmonių, atstovaujančių tikrą – inteligentišką rusiškąjį protą, kuriam nėra būdinga imperialisto bei vergvaldžio savimonė. Tą patį galima pasakyti ir apie Lenkiją: juk ne visi turistai iš Lenkijos Kaune klijuoja lipdukus „Wilno naszie“).

II

Ir nieko nuostabaus, kad Lietuvoje rusiškąjį protą atstovaujantys politikai yra itin populiarūs, nes infekuotasis mėgsta užkrato nešėją. (Jeigu jau užsikrėtė, tai matyt, buvo artimuose santykiuose... Santykiavo su okupaciniu (t.y. - okupuotu) protu.)

Jei politikas yra prisivogęs, mergišius, chamas, jeigu kalba netaisyklingai, su akcentu – tai nūdienės Lietuvos politikoje jis turi itin daug galimybių. Ir turbūt nėra kito būdo, tik leisti lapę į višti-

dę, idant vištos, kurios liks gyvos, šio bei to pasimokyti. Lietuviško proto atgavimas kainuoja brangiai.

Todėl gal ir neblogai būtų, jeigu kokią kadenciją (vieną, o dar geriau – pusę!) Lietuvą ir vėl pavaldytų svetimo, vergvaldiško proto politikai, vietiniai ostapiukai benderiukai ir su jais besivienijantys ultra akcijų specialistai. Juk ir šuniukus nuo negražių darbų atpratinti ne kitaip, tik merkant nosytę į savo paties prisidarytą balutę. Rinkimai – puiki proga pasidaryti balutę ir persiauklėti. Jau vienąsyk turėjom tokią tautą gydantį prezidentą. Tik bėda, kad jis per greitai buvo nuimtas ir jo balutė išvalyta. Pasakui turėjom TV cirkininkų partiją – irgi buvo sveika... Juk blogas pavyzdys sąmonėjimo procesus kitąsyk paveikia net geriau negu geras. Tereikia ilgėliau išsiziūrėti į veidrodį ir pamatyt nenupradėtą, nenufotopintą mūsų politikos „vaizdzialį“.

III

Žvelgiant į Lietuvoj veikiančias partijas, pretenduojančias tapti valdančiomis, nesunku pajusti jų idėjinę (moralinę) taksyrą – tarp savanaudiškų tikslų ir tarnystės. Kaip sakoma, pažinseite iš vaisių bei daržovių.

Niūriame vergvaldiškos, ego-centriškos politikos kontekste perspektyviai atrodo Valstiečių ir žaliųjų koalicija, kuriai, regis, vis dar rūpi Lietuva. Net nebūdama valdžioje ši partija ir jos vadovas darė (ir tikiuos darys) daugybę darbų, orientuotų į lietuviškojo proto atstatymą. Tai ir senųjų dievų muziejus Naisiuose, ir nemokami, blaivūs kultūros festivaliai, ir TV transliacijos iš gandrulizdžio, tiesiogiai valančios psichiką, gražinančios gamtos žmogaus dvasią... Ir žemdirbiai, uždirbantys tiek, kad nė negalvoja važiuoti į jokus užsienius. Ir privatus žaliosios ener-

getikos vystymas bei svarbiausia – blaivaus gyvenimo propagavimas! Tad nieko nuostabaus, kad prie jų jungiasi ir D. Kepenio vadovaujami sveikuoliai – galų gale formuojasi darinys, kurio reklaminiuose siužetuose nematysim būsimumų politikų su degtinės taurele ar alaus bokalu rankose, koduojančių rinkėjus dar labiau nuprotėti. Tokia politika išties žadina viltį varganam, rusiškos degtinės nualinto proto krašte.

Beje, patraukli ir Valstiečių vi-

zija matyti Lietuvą kaip modernaus žemės ūkio kraštą, kur nūnai dirvonuojančios žemės gali leisti oriai užsidirbti daugybei žmonių, kai maistas tampa vis didesne pasaulio problema. Kiek išvažiavusiųjų galėtų grįžt, jei aiškiai žinotų, jog turint tiek ir tiek hektarų galima užsidirbti tiek ir tiek... O ir žaliosios masės auginimas alternatyvios energijos elektrinėms – puikus verslas, leidžiantis ne tik užsidirbti, bet ir švariai, taupiai gyventi.

Rašytojas, režisierius Vytautas V. Landsbergis

ŽALI SPRENDIMAI AR ATOMINIAI MONSTRAI

Spalio 14 d. atėik ir pasisakyk PRIEŠ atominės elektrinės statybas

Tel.: (8-5) 212 0821, (8-686) 27469
www.uzreferendumu.lt

LIETUVOS VALSTIEČIŲ IR ŽALIŲJŲ SAJUNGA

VĖJAS SAULĖ BIOMASĖ BIODIŠIOS KOGENERACIJA... PRIKLAUSOMYBĖ KATASTROFA SKOLOS ATLIEKOS